

Meeting Summary: Thai Due Diligence System (DDS) by Sub-Working Group

Date: Wednesday 21st February 2018
Time: 1.30 p.m. – 5.00 p.m.
Venue: Rama Gardens Hotel, Bangkok

There were 3 elements for the meeting; (1) Feedback and questions from Sub-Working Group, (2) Understanding on the flowchart confirmation, and (3) DDS draft paper revision.

1. Feedback and Questions from Sub-Working Group

- a. The Sub-Working Group suggested that some minor operators should be excluded from the DDS since most of them do domestic timber trade,
 - i. There are 2 ways of importing timber into Thailand, that are, a typical importing way for enterprise importer and importing via border for the minor operators (in 2 provinces only).
 - ii. The EFI team suggested that the DDS should be implemented by all operators. More information about the role of these minor operators is needed to understand the challenge to include these in the DDS (can they be identified, are they indeed only trading domestically, in which provinces do they operate (timber imported from where), etc.). It was suggested that TH informs about this at the next technical EFI mission.
- b. Which organization will be in charge of controlling the DDS?
 - i. The DDS targets to demonstrate that the product imported is legally produced by collecting and analyzing documentary evidence (documents, pictures, results of field inspections in the country of harvest, etc.)
 - ii. The starting point of the DDS is with the operators.
 - iii. To ensure that operators are conducting their DDS obligation a check on the DD applied is needed – either before import (as currently designed by TH

and VN) or after import. This check on the DDS is in addition to the usual customs checks on the product and target the legality of the products only.

iv. Thailand will need to appoint one or several authority(ies) (RFD/customs) in charge of ensuring that the operators have a credible Due Diligence System in place and that they are implementing it.

c. In which process that the DDS should be placed, in the operator section or into the Customs section?

i. The DDS, as currently designed by TH, is a system used to collect and check documents before importing from the operator (exporter). Therefore, tasks of DDS will be with Thai importer and not with the 3rd party country exporter.

ii. Customs, or any other authority appointed to do so, will need to make sure the DDS implemented by the operator is credible to ensure timber is from legal origin.

d. Besides the DDS, is there any other way that could be suggested to design the import control system?

i. In this case, it might be possible not to have the DDS. However, the burden will go to the Customs instead. It may be very difficult for Customs to assess proof of legality from an exporter – such information is easier exchanged between business operators directly. EU, Australia, Japan, South Korea, Vietnam and Indonesia all have designed their import controls as DDS done by the importing operator.

ii. To understand the implications of the DDS on individual importers and also the authority(ies) (RFD/customs) in charge of ensuring that the operator have a credible DDS field-testing is recommended.

e. What if we use the DDS only for the operator to the EU, will this be possible?

- i. Explanation regarding the way of importing where the government knows who is importing (registered importers)
 - ii. And, explanation about local imports who use direct border trade. In this case, the 2 provinces with special legal arrangements and information on the trade (source, use, magnitude) should be given (see above).
- b. To the message saying that “if applied to only selected operators who need to declare sources and/or legality of timber, e.g. operators who wish to export timber or timber products.” (on number 1. General information, paragraph a, bullet 2)
 - i. It should be made clear what final product should exactly be covered, considering that there should not be excepted timber products that are out of control and out of the supply chain.
 - ii. This has to be added to the paper.
 - iii. This option would require timber flow for EU destination to be segregated from other timber flows (see above).
- c. Still, there are conflicting ideas of how to apply the DDS (to all timber importing operators or to the selected operators who wish to export timber or timber products). To the message saying that “the Sub-Working Group recommends to develop a DDS form and do a field-testing,” there were some comments below.
 - i. Besides its form, the DDS process as a whole should be designed and stated in order to see how timber goes in and out. (the flowchart is also a part of the designing process)
- d. To the message saying that “another idea proposed is to use DDS for export especially to EU market. The exporter will be obliged to declare their legality of timber source,” there were some comments below.
 - i. This seems to be a bit exaggerated since the exporter only needs to ensure their legal source of timber and not to be obliged.
 - ii. EFI recommends not to develop a system aiming at import controls for products to the EU only as this would require segregation of supply chains

in TH which is difficult to implement, and also reduced flexibility of the private sector.

- e. To the message regarding “Documents required by the Customs for imports,” (on number 1. General information, bullet b.), there were some comments below.
 - i. Department of Agriculture (DOA) might not be the main actor in the DDS.
 - ii. Royal Forest Department and Department of Trade together with the Customs Department are instead the main actors in this process.
 - iii. This has to be discussed internally again before JEM3 as it depends on how the domestic system designed to not be the increasing burden.
- f. To the message saying that “As for FLEGT License, still under preparation, imports with FLEGT License may follow the same process as imports with CITES permits. The FLEGT Licensing Authority is to be primarily responsible for the possessing, ...” (number 1. General information, paragraph d), there were some comments below.
 - i. The Thai FLEGT Licensing Authority is responsible for licensing exports, it does not have to be the agency or competent authority overseeing imports and DD application by operators.
 - ii. This should be revised in the paper.
- g. To the message saying that “Country of Origin Information - Sources” (number 2. Due Diligence System, paragraph a, bullet 2), there were some comments below.
 - i. It is not only the country of origin information but it is actually country of harvest – where the timber was harvested.
 - ii. It should be made sure that the term country of harvest is used consistently in the paper.
- h. To the message saying that “In order to assess risk based on collected info and to do DDS, need to fill a DDS form and assess risk at all transports to reduce confusion and trouble in checking.” (number 2. Due Diligence System, paragraph b, text in red), there were some comments below.
 - i. This should be discussed internally again.

1. The DDS should collect information on the legality of the timber in the country of harvest. This may include in countries of high risks or for species of high risk the collection of harvest and transport documents, information on the involved companies (do they pay taxes, are they registered), and other documents.
 - i. For the context on number 5. Next steps, paragraph a, there were some comments below.
 - i. It is necessary to make the system clear and it will be then put into a project of drafting field-test and testing the system.
4. Overall Action needed to be done
 - a. The principal and obligation of the system need to be discussed again. A test is recommended as early as in 2018.
 - b. The green-lane in the flowchart has to be mentioned and explained in the paper.
 - c. For JEM3 preparation, topics of what we want to discuss and present need to be clear. For example,
 - i. Work in progress
 - ii. The concept of the approach needs to be further developed. This is because the EU will give comments on the approach for the first time.
5. Conclusion
 - a. As of today, there is no final decision whether DDS will be implemented in Thailand. Though, it was agreed to develop and improve the paper as a preparation for JEM-3.
 - b. Therefore, it is necessary to conduct a discussion meeting debating the issues and bring them to the conclusion before JEM3.
 - i. The date, time, and place of the next meeting will be later given.
 - c. Also, the field-testing is recommended to be conducted as a decision-making support.

**สรุปการประชุม: ระบบสอบทานเอกสารของไทย Thai Due Diligence System (DDS)
โดยคณะกรรมการกลุ่มย่อยฯ**

วัน: พุธที่ 21 กุมภาพันธ์ 2561
เวลา: 13.30 – 17.00 น.
สถานที่: โรงแรมราม่า การ์เด็นส์, กรุงเทพฯ

การประชุมประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ผลตอบรับ (feedback) และคำถามจาก คณะทำงานกลุ่มย่อยฯ (2) ความเข้าใจในแผนภาพ (flowchart) และ (3) การปรับแก้ร่างเอกสารระบบสอบทานเอกสาร (DDS)

6. ผลตอบรับ (Feedback) และคำถามจากคณะกรรมการกลุ่มย่อยฯ

- a. คณะทำงานกลุ่มย่อยฯ เสนอว่าไม่ควรรวมผู้ประกอบการรายย่อยใน DDS เนื่องจากผู้ประกอบการรายย่อยส่วนมากทำเพียงการค้าภายในประเทศเป็นหลัก
 - i. การนำเข้าของไทยมี 2 รูปแบบ ได้แก่ การนำเข้าตามปกติจากบริษัทผู้นำเข้า และการนำเข้าผ่านทางชายแดนโดยผู้ประกอบการรายย่อย (ซึ่งผ่านทาง 2 จังหวัดเท่านั้น)
 - ii. ทาง EFI แนะนำว่าควรใช้ระบบ DDS กับทุกผู้ประกอบการ ทั้งนี้ ทาง EFI ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของผู้ประกอบการรายย่อยเหล่านี้ เพื่อทำความเข้าใจถึงอุปสรรคและความท้าทายที่เกิดขึ้นหากรวมเข้าไว้ใน DDS (สามารถระบุได้หรือไม่, ผู้ประกอบการรายย่อยทำเพียงการค้าภายในอย่างจริงๆหรือไม่, จังหวัดใดบ้างที่มีการนำเข้าผ่านทางชายแดน และไม้นั้นนำเข้ามาจากที่ไหน) อย่างไรก็ตาม ได้มีการเสนอในประชุมว่าทางฝ่ายไทยจะให้ข้อมูลในเรื่องนี้ในการประชุมทางเทคนิค (Technical EFI Mission) ครั้งต่อไป
- b. องค์กรหรือหน่วยงานใดเป็นผู้มีหน้าที่ในการควบคุมหรือกำกับดูแลการสอบทานเอกสารโดยระบบ DDS
 - i. ระบบ DDS มีเป้าหมายเพื่ออธิบายว่าสินค้าที่นำเข้ามาได้รับการผลิตอย่างถูกกฎหมาย (legally produced) ผ่านการรวบรวมและวิเคราะห์เอกสารหลักฐาน (เอกสารต่างๆ, ภาพถ่าย, ผลจากการลงพื้นที่ตรวจสอบ หรือ field inspections ในประเทศผู้ปลูก เป็นต้น)
 - ii. จุดตั้งต้น (starting point) ของการทำ DDS จะอยู่ที่ผู้ประกอบการ

- iii. เพื่อให้แน่ใจว่าผู้ประกอบการผู้ประกอบการปฏิบัติตามระบบ DDS การตรวจสอบการดำเนินการ DDS จึงมีความจำเป็นในทั้งก่อนการนำเข้า (ดังเช่นรูปแบบของประเทศไทยและเวียดนาม) หรือภายหลังการส่งออก โดยการตรวจสอบ DDS นี้ยังรวมถึงการตรวจสอบสินค้าโดยปกติจากศุลกากรและตรวจสอบเฉพาะความถูกต้องตามกฎหมายของผลิตภัณฑ์เท่านั้น
 - iv. ประเทศไทยต้องการการจัดตั้งหน่วยงานหนึ่งหรือมากกว่า (อาทิ กรมป่าไม้หรือกรมศุลกากร) ในการทำหน้าที่รับประกันความน่าเชื่อถือ (ensure credibility) ในระบบ DDS ของผู้ประกอบการ รวมทั้งรับประกันว่าผู้ประกอบการได้ปฏิบัติตามระบบดังกล่าว
- c. DDS จะอยู่ในกระบวนการใด ระหว่างทางฝ่ายผู้ประกอบการหรือฝ่ายกรมศุลกากร
- i. DDS ตามที่ประเทศไทยได้ออกแบบในปัจจุบัน เป็นระบบที่ใช้ในการรวบรวมและตรวจสอบเอกสารก่อนการนำเข้าโดยผู้ประกอบการ (ผู้ส่งออก) ดังนั้น หน้าที่ในการทำ DDS จึงอยู่ที่ผู้นำเข้าของไทย โดยไม่ใช่ผู้ประกอบการของประเทศที่ 3 (3rd party country)
 - ii. กรมศุลกากร หรือหน่วยงานใดๆ ที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ดังกล่าว จะต้องแน่ใจว่าการปฏิบัติตามระบบ DDS ของผู้ประกอบการนั้นสามารถเชื่อถือได้ว่าไม่มาจากแหล่งกำเนิดที่ถูกต้องตามกฎหมาย (legal origin)
- d. นอกจากระบบ DDS แล้ว มีระบบหรือวิธีอื่นอีกหรือไม่ที่จะสามารถใช้ในการควบคุมการนำเข้า
- i. ในกรณีนี้ มีความเป็นไปได้หากจะไม่ใช่ระบบ DDS ทั้งนี้ หมายความว่าภาระหน้าที่จะตกไปอยู่ที่กรมศุลกากรแทน ซึ่งจะเป็นเรื่องยากที่กรมศุลกากรจะสามารถประเมินและตรวจสอบข้อมูลความถูกต้องตามกฎหมายจากผู้ส่งออก (การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจโดยตรงสามารถทำได้ง่ายกว่า) ในสหภาพยุโรป ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เวียดนามและอินโดนีเซีย ล้วนออกแบบระบบการควบคุมการนำเข้าโดยระบบ DDS ซึ่งดำเนินการที่ฝ่ายผู้ประกอบการนำเข้าทั้งสิ้น
 - ii. เพื่อความเข้าใจในการปฏิบัติตามระบบ DDS ของผู้นำเข้ารายบุคคล (individual importer) และหน่วยงาน (กรมป่าไม้หรือกรมศุลกากร) ที่มีหน้าที่ในการดำเนินการรับรองความน่าเชื่อถือของการทำ DDS ของผู้ประกอบการ จึงแนะนำให้ทำการทดสอบภาคสนาม

- e. เป็นไปได้หรือไม่ หากประเทศไทยจะใช้ระบบ DDS เฉพาะกับผู้ประกอบการที่จะส่งสินค้าไปยังสหภาพยุโรปเท่านั้น
- i. ไม่แนะนำให้ทำ เนื่องจากจะเป็นการเพิ่มความยุ่งยากซับซ้อนในการควบคุมการนำเคลื่อนที่ไม้ (supply chain controls) หากมีการแยกเส้นทางทางการเคลื่อนของไม้ (timber flow) ที่จะเข้าสู่สหภาพยุโรป กับเส้นทางของไม้ที่ไปยังประเทศอื่นๆ เนื่องจากจะส่งผลให้สหภาพยุโรปต้องการเฉพาะไม้ที่มาจากสายที่จะเข้าสู่สหภาพยุโรปและทางยุโรปก็จะไม่ยินยอมให้มีการผสมปะปนกันกับเส้นทางอื่นๆ ด้วย อีกทั้งการแบ่งแยกเช่นนี้มักจะไม่ใช่สิ่งที่ต้องการของภาคเอกชน เนื่องจากเป็นการเพิ่มภาระในการดำเนินการและลดทอนความยืดหยุ่นในการดำเนินการ
- f. ประเทศไทยจะสามารถให้ภาคเอกชนทำตามระบบ DDS โดยความสมัครใจ โดยไม่มีการบังคับจากรัฐได้หรือไม่
- i. การทำเช่นนี้จะไม่ได้รับการยอมรับจากสหภาพยุโรป โดยเราคาดว่าทางประเทศไทยเองก็จะไม่ยอมรับหากกฎระเบียบว่าด้วยการห้ามการจำหน่ายไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ที่ผิดกฎหมายในตลาดอียู (EUTR) เป็นการทำให้โดยความสมัครใจ เนื่องด้วยผู้ประกอบการจะไม่ถูกบังคับให้ปฏิบัติตามกฎอีกต่อไป
- g. ประเทศอื่นๆ ใช้เวลานานเท่าไรในการสร้างกฎหมาย
- i. ขึ้นอยู่กับกระบวนการทางกฎหมายในแต่ละประเทศ **กรณีศึกษาในประเทศอินโดนีเซีย** การสร้างกฎหมายมีความรวดเร็ว (เพียงไม่กี่เดือน) และดำเนินการโดยการร่วมมือระหว่างกระทรวงการค้า (Trade Department) และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ ร่วมกับกระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร) **สำหรับประเทศไทย** แนะนำให้เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างกรมป่าไม้ กรมศุลกากร และกรมการค้า ทั้งนี้ EFI ไม่สามารถตัดสินได้ว่ากฎหมายหรือระเบียบในรูปแบบใดเหมาะสมสำหรับการเริ่มดำเนินการ DDS อย่างไรก็ตาม เข้าใจว่ากระทรวงพาณิชย์กำลังมีการปรับกฎหมายหรือกฎระเบียบใหม่อยู่ จึงขอแนะนำให้กรมป่าไม้ทำการศึกษาว่าจะสามารถรวมหรือใส่ระบบ DDS ลงในกฎหมายส่วนนี้ได้หรือไม่

7. ความเข้าใจในแผนภาพ

- a. ควรมีการกล่าวถึงและอธิบายช่องเขียว (Green lane) ที่ปรากฏในแผนภาพในเอกสารด้วย (อาทิ FLEGT CSG MRA และ CITES เป็นต้น) เพื่อให้สอดคล้องกับที่ปรากฏในแผนภาพ

8. การปรับแก้ร่างเอกสารแนวทางฯ (Concept Paper)

- a. สำหรับ JEM3 ควรมีการอธิบายเรื่องอุตสาหกรรมการนำเข้าของไทยในเอกสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำเข้า 2 รูปแบบ ได้แก่
- การอธิบายการนำเข้าที่ซึ่งรัฐบาลทราบผู้นำเข้าคือใคร (ผู้นำเข้าที่ลงทะเบียน)
 - และอธิบายการนำเข้าผ่านทางชายแดนโดยประชาชนในพื้นที่ โดยในกรณีนี้ ควรมีการอธิบายการดำเนินการในเชิงกฎหมายที่มีรูปแบบเฉพาะใน 2 จังหวัด รวมทั้งข้อมูลทางการค้า (แหล่งกำเนิด, การใช้ประโยชน์ (use), และขนาด) (ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น)
- b. ในข้อความที่ว่า “ผู้ประกอบการที่นำเข้าไม้บางราย ที่มีความจำเป็นจะต้องแสดงแหล่งที่มา และ/หรือความถูกต้องตามกฎหมายของไม้อย่างเข้มงวด เช่น ผู้ประกอบการที่ต้องการส่งออกไม้และ/หรือผลิตภัณฑ์จากไม้” (ข้อ 1. ข้อมูลทั่วไป ย่อหน้า a หัวข้อ 2)
- ควรต้องอธิบายให้ชัดเจนว่าควรครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์สุดท้าย (final product) ใดบ้าง โดยคำนึงว่าไม่ควรมีข้อยกเว้นสำหรับผลิตภัณฑ์ไม้ที่อยู่นอกเหนือการควบคุมและไม่อยู่ใน supply chain
 - ควรระบุไว้ในเอกสารฯ
 - ทางเลือกนี้จะกำหนดให้การเคลื่อนที่ของไม้ (timber flow) ที่จะส่งไปยังสหภาพยุโรป ต้องแยกออกจากเส้นทางของไม้อื่นๆ (ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น)
- c. เนื่องจากยังคงมีความไม่เข้าใจว่า DDS ควรจะดำเนินการที่ฝ่ายใด (ผู้ประกอบการผู้นำเข้าทุกรายหรือผู้ประกอบการบางรายที่ต้องการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ไปยังอียู) “คณะทำงานกลุ่มย่อยฯ จึงเสนอว่า ควรพัฒนาและร่าง ระบบ แบบฟอร์ม DDS ให้มีความพร้อมและทำการทดสอบภาคสนามเพื่อให้ทราบถึงความเป็นไปได้หรือข้อควรแก้ไขเพื่อให้มีความเหมาะสมกับการนำมาใช้จริง” ซึ่งมีคำแนะนำต่อข้อความดังกล่าว ดังนี้
- นอกจากตัวรูปแบบของแบบฟอร์มแล้ว ควรมีการออกแบบและอธิบายกระบวนการของ DDS ทั้งหมดในภาพรวมเพื่อแสดงให้เห็นว่าไม้เข้าและออกอย่างไร (แผนผังก็เป็นส่วนหนึ่งในการออกแบบกระบวนการเช่นเดียวกัน)
- d. ในข้อความที่กล่าวว่า “และมีข้อเสนออาจใช้ DDS สำหรับควบคุมในขั้นตอนก่อนการส่งออกสินค้าไม้ โดยเฉพาะการส่งออกสินค้าไปยังกลุ่มประเทศสมาชิก EU โดยเป็นการควบคุมแบบย้อนกลับจากผู้ประกอบการที่ต้องการส่งออกไม้ ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการเพื่อการสำแดงความถูกต้องของไม้หรือผลิตภัณฑ์ไม้ที่จะส่งออกนั้นและต้องมีแหล่งที่มาที่ถูกต้อง” มีคำแนะนำดังนี้

- i. ส่วนนี้ (ในภาษาอังกฤษ) ค่อนข้างเป็นการกล่าวเกินจริงไปเล็กน้อย เนื่องจากสิ่งที่ผู้ส่งออกต้องทำคือเพียงสำแดงว่าไม้ชิ้นๆ มาจากแหล่งที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น โดยไม่ใช้การบังคับ
(not to be obliged)
 - ii. EFI ไม่แนะนำให้สร้างระบบที่มุ่งไปที่การควบคุมการนำเข้าเฉพาะสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่จะส่งไปสหภาพยุโรป เนื่องจากทำให้ต้องมีการแยกเส้นทางการนำเคลื่อนที่ (supply chain) ในไทย ซึ่งยากต่อการนำไปปฏิบัติ ทั้งยังเป็นการลดความยืดหยุ่น (Flexibility) ต่อภาคเอกชนอีกด้วย
- e. ข้อความที่กล่าวว่า “การรับเอกสารในส่วนที่เป็นเอกสารพื้นฐานพิธีการนำเข้าของกรมศุลกากร แต่เดิมกรมศุลกากรเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบ ร่วมกับกรมวิชาการเกษตรและกรมป่าไม้ เมื่อเพิ่มเอกสาร DD อาจมีความจำเป็นต้องเพิ่มเจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร และ/หรือกรมป่าไม้ รับผิดชอบในการตรวจสอบเอกสารเนื่องจากข้อมูลมีความเฉพาะทางด้านพันธุ์พืชและป่าไม้มากยิ่งขึ้น” (ข้อ 1. ข้อมูลทั่วไป ย่อหน้า b) มีคำแนะนำดังนี้
 - i. วิชาการเกษตร (DOA) ไม่น่าจะเป็นตัวแสดงหลักสำหรับ DDS
 - ii. กรมป่าไม้และกรมการค้า ร่วมกับกรมศุลกากรต่างหากที่น่าจะเป็นหน่วยงานหลักในกระบวนการ DDS
 - iii. ในประเด็นนี้ควรมีการหารืออีกครั้งก่อนการประชุม JEM3 เป็นการภายใน เนื่องจากขึ้นอยู่กับว่ารูปแบบของระบบภายในประเทศจะออกแบบอย่างไรเพื่อไม่ให้เป็นการเพิ่มภาระหน้าที่มากขึ้น
- f. ข้อความที่กล่าวว่า “ส่วน FLEGT License ที่ยังอยู่ในขั้นเตรียมการ การนำเข้าโดยใช้ FLEGT License จึงอาจใช้รูปแบบเดียวกันกับการนำเข้าสินค้าตามบัญชี CITES โดยให้หน่วยงานที่ออก FLEGT License รับผิดชอบหลักในการดำเนินการ...” (ข้อ 1. ข้อมูลทั่วไป ย่อหน้า d) มีคำแนะนำดังนี้
 - i. หน่วยงานออกใบอนุญาตเฟล็กทีชของประเทศไทยมีหน้าที่ในการออกใบอนุญาตการส่งออก ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจการนำเข้าและการขอเอกสาร DD ทำโดยผู้ประกอบการ
 - ii. ดังนั้นส่วนนี้อาจต้องมีการปรับแก้ในเอกสาร
- g. ในข้อความที่กล่าวว่า “ข้อมูลประเทศต้นทาง-แหล่งกำเนิด” (ข้อ 2. Due Diligence System ย่อหน้า a หัวข้อ 2) มีคำแนะนำดังนี้

- i. ไม่ใช่แค่ข้อมูลประเทศต้นทาง แต่เป็นประเทศแหล่งปลูก (country of harvest) – ที่ซึ่งไม้ถูกปลูกขึ้นและตัดมาจากที่นั้น
 - ii. ควรตรวจสอบว่าในเอกสารใช้คำว่า “ประเทศแหล่งปลูก หรือ country of harvest” เหมือนกันทั้งเอกสารหรือไม่
 - h. ในข้อความที่กล่าวว่า “ประเมินความเสี่ยงบนฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม และการทำ DDS มีความจำเป็นที่จะต้องกรอกแบบฟอร์ม DDS และการประเมินความเสี่ยงทุกการขนส่ง เพื่อลดความสับสนและความยุ่งยากในการตรวจสอบ” (ข้อ 2. Due Diligence System ย่อหน้า a หัวข้อ 2) มีคำแนะนำดังนี้
 - i. ควรมีการหารือเป็นการภายในอีกครั้ง
 - 1. ระบบ DDS ควรรวบรวมข้อมูลเรื่องความถูกต้องตามกฎหมายของไม้จากประเทศแหล่งปลูก โดยอาจรวมถึงประเทศที่มีความเสี่ยงสูงหรือไม่ (species) ที่มีความเสี่ยงสูง ตลอดจนรวบรวมเอกสารในการตัด (harvest document) เอกสารการขนส่ง (transportation document) และรวบรวมข้อมูลของบริษัทที่เกี่ยวข้อง (เช่น มีการจ่ายภาษีหรือผ่านการจดทะเบียนหรือไม่) ตลอดจนเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - i. สำหรับเนื้อหาในข้อ 5 การดำเนินการขั้นถัดไป ย่อหน้า a มีคำแนะนำดังนี้
 - i. จำเป็นต้องสร้างระบบให้มีความชัดเจน ซึ่งจะนำไปทำร่างโครงการทดลองภาคสนามและทดสอบระบบเป็นลำดับต่อไป
- 9. สิ่งที่ต้องดำเนินการทั้งหมด
 - a. ควรมีการหารือถึงหลักการและข้อบังคับของระบบ DDS อีกครั้ง โดยแนะนำให้ทำการทดลองโดยเร็วที่สุดภายในปีพ.ศ. 2561
 - b. เพิ่มและอธิบายช่องเขียว (Green-lane) ที่อยู่ในแผนผัง ลงในเอกสารฯ
 - c. สำหรับการเตรียมตัวสำหรับการประชุม JEM3 หัวข้อหรือสิ่งที่ต้องการหารือหรือนำเสนอต้องชัดเจน อาทิ
 - i. สิ่งที่กำลังดำเนินการ (Work in Progress)
 - ii. ควรจัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินการดำเนินงาน (concept of the approach) เนื่องจากทางสหภาพยุโรปจะให้คำแนะนำ (comment) ในเรื่องนี้เป็นลำดับแรก

10. สรุป

- a. เนื่องจากในวันนี้ ยังไม่มีข้อสรุปในเรื่องการทำ DDS ในประเทศไทย จึงมีการตกลงว่าจะพัฒนาและปรับปรุงเอกสารเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการประชุม JEM3
- b. ดังนั้น จึงควรจัดการประชุมหารือเพื่อถกเถียงในประเด็นดังกล่าวเพื่อหาข้อสรุปก่อนการประชุม JEM3 ต่อไป
 - i. สำหรับวัน เวลา และสถานที่ที่จะแจ้งให้ทราบต่อไป
- c. นอกจากนั้น แนะนำให้ทำการทดสอบภาคสนามเพื่อประกอบการตัดสินใจ